

Abstrakt

Východiska: Kratom je psychoaktivní substance pocházející z tropického stromu *Mitragyna speciosa*, který pochází z jihovýchodní Asie. Dnes je již rozšířený po celém světě, a to zejména díky paradoxně bifázickým vlastnostem – stimulačním a analgetickým. V České republice není kratom nijak legislativně upraven, takže je snadno dostupný pro všechny věkové kategorie. Díky tomu je atraktivní pro populaci mladých lidí, mezi něž patří i středoškolští studenti.

Cíle: Hlavním cílem bylo zjistit, jaké je prevalence užívání kratomu mezi studenty vybraného gymnázia. Dalším cílem bylo zjistit, jaké jsou nejčastější důvody pro užívání kratomu. Posledním cílem bylo zkoumat následky spojené s užíváním kratomu ve výzkumném souboru.

Soubor: Výzkumný soubor byl tvořen studenty vybraného vyššího gymnázia ve Zlínském kraji. Respondenti byli ve věku 15–19 let. Jednalo se nenáhodný kriteriální výběr respondentů. Celkem se do výzkumu zapojilo 258 studentů. Téměř třetina (27,9 %) respondentů byla tvořena studenty prvních ročníků. Druhou nejpočetnější skupinou byli studenti třetích ročníků (17,8 %). Více než polovina respondentů byly ženy (55,8 %). Druhou nejpočetnější skupinu tvořili muži (42,6 %) a třetí skupinou byli zástupci blíže nespecifikovaného genderu (1,6 %).

Metody: Pro získání dat byl použit kvantitativní výzkum. Výzkum byl proveden pomocí anonymního online dotazníkového šetření na placené verzi platformy Survio.com. Pro výzkum bylo osloveno vedení vybraného vyššího gymnázia ve Zlínském kraji, které souhlasilo s realizací výzkumu u studentů starších 15 let (první, druhé, třetí a čtvrté ročníky čtyřletého gymnázia a studenti kvinty, sexty, septimy a oktávy osmiletého gymnázia). Na této platformě Survio.com probíhal sběr dat, která byla následně převedena do MS Excel. Nasbíraná data byla vyhodnocena ve statistických programech JASP a RStudio s využitím metod deskriptivní statistiky.

Výsledky: Aspoň jednou v životě užilo kratom 30,2 % studentů vybraného vyššího gymnázia. Největší zastoupení studentů 14,3 % vyzkoušelo kratom pouze jednorázově. Během posledních 30 dní kratom užilo 13 % respondentů. V posledních 7 dnech užilo 11 % respondentů. Nejčastějším druhem kratomu, který respondenti v průběhu života užili, byl zelený druh (98,7 %) a zároveň se jedná také o nejčastěji (86,4 %) užívaný druh kratomu mezi vybranými studenty. Největší motivací pro užívání bylo zklidnění (61,8 %), získání lepší nálady (48,5 %), získání větší výkonnosti (42,6 %) a zvýšení energie (39,7 %). Vybraní studenti užívali nejčastěji (52,8 %) střední dávku, představující 2-4 gramy v jedné užití dávce. Druhá nejčastěji (25 %) užívaná dávka, byla nízká dávka, představující 1-2 gramy kratomu. Nejčastěji studenti (63,9 %)

užívali méně než 5 gramu denně. Přesně 26,2 % studentů užívalo denní dávku 5-10 gramů. Jak již bylo zmíněno, výzkum ukázal, že téměř třetina studentů vybraného gymnázia má zkušenost s užíváním kratomu. Nejvíce z nich užilo kratom pouze jednorázově 35 (14,3 %) nebo výjimečně 16 (6,6 %). Téměř polovina studentů (43 %) se domnívá, že je kratom nelegální látka. Dále bylo zjištěno, že více než 90 % (přesně 90,7 %) studentů si myslí, že je kratom návykový. Respondenti jako hlavní negativní účinky spojené s užíváním kratomu pocítovali nevolnost, zvracení, sníženou chuť k jídlu a kognitivní poškození. Mezi pocítované pozitivní účinky nejčastěji zařadili pocity klidu, lepší náladu, více energie a zvýšení výkonnosti.

Závěr a doporučení: Tato studie je jednou z prvních studií v ČR, která se zaměřuje na užívání kratomu mezi středoškolských studentů. Přínosem práce jsou nové poznatky o tom jak často a z jaké důvodu středoškolští studenti užívají kratom a jaké účinky při jeho užívání nejčastěji pocítoují. Závěrem lze říci, že by bylo vhodné provést další výzkum na prevalenci užívání kratomu mezi mladšími studenty na základní škole.

Klíčová slova: kratom, prevalence, studenti, gymnázium, vzorce užívání